

Ons anti-pestbeleid

Albrecht Rodenbachschool

Inleiding

Als school willen wij werken aan een pestbeleid waarbij alle actoren betrokken worden (ouders, leerkrachten, directie, zorgteam en leerlingen). Omdat pesten een grote impact heeft op leerlingen nu en later, wil de school zich inzetten om pesten zo goed mogelijk te voorkomen. Wegdenken kunnen we pesten jammer genoeg nooit, daarom willen we nadenken over hoe we een pestprobleem aanpakken. Een duidelijk neergeschreven beleid zorgt ervoor dat de procedure voor iedereen duidelijk is. Alle actoren moeten weten hoe pesten wordt aangepakt, dat we dit als school niet goedkeuren en zeker niet aan ons willen laten voorbijgaan willen we duidelijk stellen met dit concreet anti-pestbeleid.

Wat is pesten?

“ Pesten is het herhaaldelijk en langdurig uitoefenen van geestelijk en/of lichamelijk geweld door één of meer personen met de bedoeling het slachtoffer te kwetsen, te benadelen of schade te berokkenen. Slachtoffers hebben in deze situatie weinig tot geen verweer.

Deze definitie laat meteen toe het onderscheid te maken met plagen. Plagen is eerder onschuldig. Het gebeurt spontaan en duurt niet lang. Het gaat vaak om humor en aandacht vragen. Bij plagen zijn beide partijen gelijk aan elkaar. Het is niet altijd leuk, maar zeker nooit bedreigend. Meestal gaat het om één kind dat een ander kind plaagt, terwijl het slachtoffer van pesterijen vaak alleen staat tegenover de groep.

Plagen

Is onschuldig, gaat vaak samen met humor

Is tijdelijk

Speelt zich af tussen gelijken

Is te verdragen

Meestal één tegen één

Pesten

Men wil bewust iemand kwetsen en kleineren

Gebeurt herhaaldelijk, stopt niet meteen

De pestkop heeft altijd de overmacht

Gebeurt met het doel om te kwetsen

Een groep zoekt meestal 1 slachtoffer

Ruziemaken: mag dat?

Ruziemaken mag... hoe raar dit ook klinkt. Het helpt kinderen om sociale vaardigheden te ontwikkelen.

Hoe ga je om met agressie, hoe onderhandel je, wanneer ga je te ver? Terwijl ze ruziemaken, zoeken ze immers hun positie in de samenleving. Kinderen worden sterker als ze het zelf kunnen oplossen. Er moet dus een zone blijven waarbinnen ze kunnen plagen en ruzie maken.

Hoe gebeurt het pesten?

Pesten gebeurt vooral op momenten dat de leerlingen ontsnappen aan het toezicht van de volwassenen: tijdens de speeltijd, in de gangen, op weg van de school,... Het pestgedrag kan verschillende vormen aannemen:

- **Verbaal pesten:** schelden, vernederende opmerkingen maken. Verbaal pesten is makkelijk te gebruiken en laat geen bewijzen na...

- **Fysiek pesten:** slaan, schoppen, duwen, aan de haren trekken,...
- **Materieel pesten:** materiaal van de ander stelen, afnemen, beschadigen,...
- **Sociaal en relationeel pesten:** uitsluiten, negeren, roddelen of leugens verspreiden,...
- **Steaming:** dwingen geld of voorwerpen af te geven
- **Cyberpesten:** pesten via sociale media zoals sms, e-mail, facebook,...

Mogelijke gevolgen van het pesten

Als we beseffen wat de gevolgen kunnen zijn, gaan we zeker onze ogen niet sluiten voor de signalen. Het blijft niet bij blauwe plekken of een nachtje piekeren. De pesterijen kunnen een leven lang iemand achtervolgen! De gevolgen voor beide partijen zijn niet te onderschatten: iedereen gaat lijden onder het pesten, omdat de 'groepsgeest' bedorven is.

Het slachtoffer kan:

- een minderwaardigheidsgevoel krijgen en zich onzeker gedragen.
- zijn vertrouwen verliezen, nog amper voor zichzelf durven opkomen.
- schoolangst hebben, maar later kunnen ook andere angsten de kop opsteken..
- concentratiestoornissen ontwikkelen.

Het kan dat de pester:

- op lange termijn geen vrienden meer overhoudt.
- moeite blijft ondervinden voor een goede omgang met anderen.
- de grootste moeilijkheden ondervindt om een 'andere rol' aan te nemen.
- op latere leeftijd moeilijkheden ondervinden in de maatschappij.

Wat als mijn kind gepest wordt?

De eerste stap bij het opmerken (door ouders, leerkrachten, zorg, directie en leerlingen) van pestgedrag is het melden van het probleem bij de klastitularis. Eventueel kan er ook een melding gebeuren bij de zorgleerkracht.

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Toch moet iedere partij waken over haar eigen grenzen. Het kan nooit de bedoeling zijn dat ouders op school (en ook niet aan de schoolpoort of op weg naar school of thuis) eigenhandig het probleem willen oplossen. Er moet overleg zijn met de leerkrachten en/of directie.

Ook als pesten niet op school gebeurt, is het zinvol om de school hiervan op de hoogte te brengen zodat we zicht krijgen op de situatie en bepaalde signalen beter kunnen plaatsen.

Indien u als ouder een melding wilt doen van pestgedrag, dan vragen wij u om een afspraak te maken met de klastitularis of zorgleerkracht. Dan bent u er zeker van dat we genoeg tijd hebben om naar het volledige verhaal te luisteren. Natuurlijk ben u altijd welkom zonder afspraak bij hoogdringendheid.

Hier vindt u nog enkele adviezen:

- Stimuleer uw kind op een positieve manier om voor zichzelf op te komen, maar ook voor anderen.
- Geef zelf het goed voorbeeld hoe een conflict kan opgelost worden.
- Geloof niet steeds alles wat uw kind zegt, maar tracht door gerichte vragen te stellen een beeld te vormen vooraleer u uw oordeel uitspreekt over de situatie van uw zoon / dochter.
- Indien uw kind op school reeds bestraft werd voor zijn daden, is het niet nodig om thuis nog een extra straf op te leggen. Je kan wel in een gesprek de gevolgen van zijn/haar pestgedrag bespreken. Laat duidelijk uw afkeur blijken. Reageer ook positief op elke gedragsverbetering, hoe bescheiden ook.

Een aanpak in verschillende fases

KLEUTERSCHOOL

De basis wordt gevormd tijdens de jaren in de kleuterklas. Dit is de eerste plaats waar de meeste kinderen eerst naast en daarna samen met anderen de wereld gaan ontdekken. Bij peuters en kleuters spreken we op basis van deze definitie niet van pesten. Hun empathisch vermogen is nog niet voldoende ontwikkeld en ze kunnen nog niet voldoende nadenken over hun eigen gedrag. Doordat hun fysieke kracht toeneemt en hun woordenschat uitbreidt, willen ze dat graag gebruiken om te laten zien hoe sterk ze wel zijn. Ze kunnen al stevig ruzie maken, maar dat gaat eerder over directe impuls- en emotie-uiting.

Werken aan een positieve klassfeer

Elke klas en elke leerkracht werkt aan een positieve klassfeer. Een gemotiveerd team wil ervoor zorgen dat elk kind graag naar school komt en zich goed voelt bij ons op school. Er worden verschillende leuke activiteiten georganiseerd.

Via toneeltjes en poppenkastverhalen worden er verschillende situaties nagespeeld die regelmatig voorkomen in een kleuterklas. Denk maar aan speelgoed dat wordt afgenomen of kinderen die elkaar geen hand willen geven.

Door deze situaties na te spelen leren de kinderen dat het niet fijn is wanneer iemand wordt uitgesloten.

Ze leren wat mag en niet mag.

Ze leren hun gevoelens te vertellen aan elkaar en/of de leerkracht. Wanneer dit nog moeilijk is, wordt er gebruik gemaakt van een gevoelsmeter waarop de kinderen kunnen wijzen hoe ze zich voelen.

Wanneer zo'n situatie zich opnieuw voordoet, keren we de situatie om.

Hoe voelt het wanneer iemand anders je speelgoed afneemt?

Vind je dat leuk?

Waarom niet?

Hoe zou hij/zij zich dan voelen als jij dat bij hem/haar doet?

Via gesprekken en het uitbeelden van situaties ontwikkelen kleuters hun empathisch vermogen.

LAGERE SCHOOL

Preventief: werken aan een positief, warm en sterk schoolklimaat

Om de leerlingen sociale en relationele vaardigheden bij te brengen, zetten we over de jaren heen tal van activiteiten op. Deze gebeuren in de klas, maar ook klasoverschrijdend (over alle klassen heen).

We leren kinderen omgaan met zichzelf en met anderen om zo het samenleven op school positiever, warmer en sterker te maken.

Enkele voorbeelden van mogelijke activiteiten in de klas:

- activiteiten tussen meter en peter (1ste – 6de leerjaar)
- organiseren van muzische dagen
- groepjesdag met 3de kleuterklas en 1ste leerjaar

Ook staat minimaal 1 les per trimester in het teken van pesten. Zo worden de leerlingen erop attent gemaakt dat pesten niet kan op onze school. Ze leren het verschil tussen pesten en plagen, wat ze moeten doen als iemand gepest wordt of als ze zelf worden gepest.

Wanneer het toch een keertje misloopt op de speelplaats

Bij melding van pestgedrag / ruzie op de speelplaats proberen we de leerlingen de kans te geven het zelf uit te praten. Als er een oplossing is, vraagt de leerkracht om 'sorry' tegen elkaar te zeggen. Waarschijnlijk gaat het in zulke gevallen niet om echt pestgedrag, eerder om een banale ruzie.

Wanneer beide partijen er niet uitkomen, gaat de leerkracht een verhelderingsgesprek aan en probeert nieuwe afspraken te maken. Op die manier krijgen de kinderen de kans om zonder straf terug een positieve relatie op te bouwen.

Wanneer het om een ernstig feit gaat, kan de leerkracht beslissen om een straf te geven. Hij/zij oordeelt hierbij naar eer en geweten. De leerkracht die op de speelplaats staat, kan aan de betrokken klasleerkracht vertellen wat er gebeurd is.

Als het pesten meer dan een ruzie is

Ondanks alle voornoemde inspanningen, is geen enkele school immuun tegen pesten. Wanneer we melding krijgen van pestgedrag (door leerkrachten, directie, zorg, ouders, of de leerling zelf) wordt er een gesprek aangegaan met de leerling.

Het verhaal van de gepeste leerling wordt aanhoord. Tijdens het gesprek wordt ook uitgelegd dat het pesten alleen gestopt kan worden als de leerlingen geconfronteerd wordt met hun daden.

Samen met de gepeste leerling wordt er bekeken welke aanpak er gevolgd kan worden. Als het pesten nog niet zo lang bezig is, kan er een gesprek worden aangegaan met de pester. Er wordt verwoord wat er misloopt en we zoeken samen naar een oplossing.

Wanneer het probleem zich langer voordoet, werken we met de methode van herstelgericht werken (zie verder).

We hechten veel belang aan de opvolging van de problematiek. Dikwijls vragen wij aan de leerlingen om op regelmatige basis langs de zorgklas te komen om te kijken of alles nog vlot verloopt. Alleen op die manier kunnen we ervoor zorgen dat de leerlingen zich goed in hun vel blijven voelen.

Ook de ouders dragen hierin een verantwoordelijkheid. Wanneer ze merken dat hun kind na een incident op school ongelukkig thuis komt, is het aangeraden dit onmiddellijk te melden op school. Dikwijls geven de leerlingen thuis andere signalen dan op school.

Herstelgericht werken

Herstelgericht werken leren kinderen verantwoordelijkheid te nemen voor hun gedrag en helpen hen begrijpen wat de impact is van hun gedrag op anderen. Deze aanpak benadrukt het ontwikkelen van respect, empathie en verantwoordelijkheid.

Het hoofddoel van elke herstelgerichte interventie is het erkennen en herstellen van de schade die de ene persoon (overtreder) veroorzaakt heeft bij de andere (slachtoffer) of de schade die beiden door een incident of conflict bij elkaar hebben aangericht.

1) Samen stellen van de groep

Eerst wordt een gesprek gevoerd met de gepeste leerling. Aan de hand van dit gesprek wordt er een groep samengesteld. In deze groep zitten zowel leerlingen waarbij de gepeste leerling zich goed voelt, als pesters.

Aan de leerling wordt goed uitgelegd wat er vervolgens gaat gebeuren.

2) Voeren van individueel voorbereidende gesprekken

Vervolgens worden er individuele gesprekken gevoerd met de verschillende leerlingen van de geselecteerde groep.

Volgende vragen worden met hen overlopen.

- 1) Wat is er gebeurd? (vertel je verhaal)
 - a. *Wat deed dat je op dat moment?*
 - b. *Hoe denk je er sindsdien over?*
- 2) Wie is hierdoor gekwetst? Benadeeld? Geraakt? (op zoek naar de schade)
 - a. *Wie is er nog geraakt? Hoe?*
 - b. *Was het eerlijk of oneerlijk?*
 - c. *Was dit de goede manier van handelen?*
- 3) Hoe kan je het goedmaken, de situatie rechtzetten? (herstellen van de schade)
 - a. *Wat moet er gebeuren?*
 - b. *Hoe kan dit bijdragen?*
 - c. *Wanneer zou dit kunnen gebeuren?*
- 4) Wat kan er gebeuren zodat dit niet meer voorvalt? (vooruitkijken)
 - a. *Hoe wil je dit verder aanpakken?*
 - b. *Wat heb je nodig om dit gedrag te stoppen en het anders aan te pakken, je nieuwe gedrag vol te houden?*
 - c. *Heb je nog meer ondersteuning nodig?*

3) Herstelgesprek met de groep

Alle leerlingen van de groep worden samengeroepen. De verschillende vragen die in de voorafgaande individuele gesprekjes zijn gesteld, worden opnieuw gesteld. De antwoorden van de verschillende kinderen worden genoteerd in een rooster.

Er wordt afgesproken dat leerlingen respect hebben voor elkaars antwoord. Ze laten elkaar ook uitspreken en steken hun hand omhoog wanneer ze het woord willen vragen.

Elke herstelgerichte cirkel eindigt met afspraken. Elke leerling formuleert een actie die hij in de komende week gaat ondernemen om de 'gemaakte schade' te herstellen. Dit wordt ook genoteerd in het rooster.

4) Opvolging van de herstelgroep

Na een week komt de groep nog eens samen. Iedere leerling krijgt de kans om te vertellen hoe het geweest is of de voorgenomen acties geslaagd zijn,

Er wordt met de leerlingen afgesproken hoe frequent er wordt samengekomen (meestal wekelijks). Dit heeft als doel om alles van nabij op te volgen, om eventuele conflicten snel te kunnen herstellen.